

AV. GÖRKEM GÖKÇE

**UZAY HUKUKU
DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI**

onikilevha
KURUMSAL YAYINLAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ	XIII
GİRİŞ.....	1
TARİHÇE.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM TEMEL KAVRAMLAR

I. UZAY.....	7
II. UZAY OBJESİ.....	8
III. YAPAY UYDULAR.....	8
A. Haberleşme Uyduları	8
B. Uzaktan Algılama Uyduları.....	12
C. Navigasyon Uyduları.....	12
IV. FİRLATICI DEVLET YA DA FİRLATICI TARAF	13
V. HAVA SAHASI.....	13
VI. UZAYIN SINIRI	15
VII. YÖRÜNGE	17
A. Alçak Dünya Yörüngesi	17
B. Orta Dünya Yörüngesi.....	18
C. Jeostatik Yörünge	19

İKİNCİ BÖLÜM
MEVCUT UZAY FAALİYETLERİ VE BU
FAALİYETLERİN HUKUKİ REJİMİ

I.	YAPAY UYDULARIN KULLANIMI.....	21
A.	Uyduların Hukuki Rejimi.....	21
II.	UZAY İSTASYONLARI	23
A.	Uzay İstasyonunun Mülkiyeti.....	25
B.	Uzay İstasyonunda Gerçekleşen Olaylar Bakımından Yargısal Yetki.....	25
C.	Uzay İstasyonunda Yapılan Bir Buluş Fikri Mülkiyet Hukuku Açısından Nasıl Değerlendirilir?	25
D.	Uzay İstasyonunda İşlenen Suçlar	26
III.	UZAYDA KOLONİZASYON ÇALIŞMALARI	27
A.	Uzay Kolonizasyonunun Önemi	27
B.	Neden Mars?	29
C.	Mars Kolonizasyonu ile Doğması Muhtemel Hukuki Problemler.....	31

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
UZAY FAALİYETLERİ PERSPEKTİFİNDEN
TEMEL HUKUKİ SORUNLAR

I.	UZAYIN HUKUKİ STATÜSÜ VE EGEMENLİK SORUNU	35
II.	UZAYDA MÜLKİYET SORUNU.....	36
III.	HAVA SAHASI İLE UZAY ARASINDAKİ SINIR.....	38
IV.	UZAYA ERİŞİMİN KOLAYLAŞMASI VE UZAY ENKAZI SORUNU	40
V.	UZAY HUKUKUNA KONU AKTÖRLER.....	41
VI.	MEVCUT DÜZENLEMELERİN YETERSİZLİĞİ	42

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
MEVCUT UZAY HUKUKU
DÜZENLEMELERİ

I.	ULUSLARARASI UZAY HUKUKUNUN GELİŞİMİ.....	45
II.	BMGK KARARLARI	47
III.	ULUSLARARASI ANLAŞMALAR.....	49
	A. Dış Uzay Anlaşması.....	50
	B. Kurtarma Anlaşması	51
	C. Uzay Sorumluluk Sözleşmesi	52
	D. Tescil Sözleşmesi.....	55
	E. Ay Anlaşması.....	57
IV.	BM'NİN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR DIŞINDAKİ ÇALIŞMALARI	58
	A. A.	
	BM 23-26 Eylül 2019 Tarihli İstanbul Konferansı ile Tartışılan Esaslar.....	60
	1. BM İstanbul Konferansı Çalışma Grupları.....	61
	2. Uygulama Alanı Grubu	62
	3. İzin Grubu.....	62
	4. Gözetim ve Tescil Grubu	63
	5. Sorumluluk / Sigorta Grubu	64
	6. Uzay Çöpünün Azaltılması Grubu	65
V.	AB SİSTEMİNDE UZAY HUKUKU	66
	A. Uzay Faaliyetlerinin Avrupa'da Gelişimi.....	66
	1. Avrupa'da Kurulan Uluslararası Kuruluşlar.....	66
	i. ESRO ve ELDO	66
	ii. ESA.....	68
VI.	TÜRKİYE'DE UZAY HUKUKU	74
	A. Türkiye'nin Uzay Faaliyetleri.....	74
	1. Uydular.....	74

2. Türkiye Uzay Ajansı ve Milli Uzay Programı.....	75
3. Keşif Uydu Komutanlığı.....	79
4. TÜBİTAK.....	80
5. Savunma Sanayii	80
6. Özel Sektör	81

BEŞİNCİ BÖLÜM

UZAY HUKUKUNDA YENİ UFUKLAR

I. UZAYDA ÇİFTÇİ OLMAK: UZAY TARIM HUKUKU	83
A. Tarımın İnsan Hayatındaki Yeri.....	84
B. Uzay Tarımında Mülkiyet Sorunu.....	84
C. Uzay Tarımı Hukukuna Yönelik Değerlendirmeler	86
II. YENİ YER ALTI KAYNAKLARI: UZAY MADENCİLİĞİ HUKUKU.....	89
A. Maden Hukuku Düzenlemeleri.....	92
B. Uzay Madenciliği Hukukuna Yönelik Değerlendirmeler.....	93
III. KEŞFEDİLECEK YENİ YERLER: UZAY TURİZMİ HUKUKU.....	99
A. Giriş.....	100
B. Turizm Hukuku Düzenlemeleri	103
C. Uzay Turizmi Hukukuna Yönelik Değerlendirmeler	105
IV. UZAY ÇEVRE HUKUKU.....	109
A. Giriş.....	109
B. Uzay Faaliyetleri ve Çevre Hukuku.....	111
C. Uzay Enkazı.....	113
D. Uzay Enkazlarının Sebep Olduğu Kazalar ve Sorumluluk	115
E. Nükleer Kirlilik	117
V. UZAY, İNSAN HAKLARI HUKUKU VE İNSANCIL HUKUK.....	118
KAYNAKÇA	121